

**A 2009. évi verseny főtámogatója:
NEMZETI TANKÖNYVKIADÓ ZRT.**

A rendezvény támogatói:
BAÁR-MADAS REFORMÁTUS GIMNÁZIUM
VERES PÉTER GIMNÁZIUM
ELTE TTK MATEMATIKAI INTÉZET
OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTERIUM
BRINGÓHINTÓ KKT.
MACKENSEN KFT.

Zene és hang: CSIBA LAJOS, KERÉKES BARNABÁS

A verseny körzeti fordulójának helyi szervezői:

Buda körzetben:

GELNICZKY GYÖRGY (Veres Péter Gimnázium)
HORVÁTHNÉ LÁPOSI ÉVA (Bárcai Géza Általános Iskola)
MERÉNYI IMRE (Baár-Madas Református Gimnázium)
FARKAS ESZTER (Áldás Utcai Általános Iskola)
ANTAL ERZSÉBET (Arany János Általános Iskola és Gimnázium)

Pest körzetben:

KAPOSINÉ BODÓ ANNA (Babits Mihály Gimnázium)
SZÉKELYHIDI-CSÁFORDA MÓNICA (Móra Ferenc Általános Iskola)
MAGYAR ZSOLT (Szent István Gimnázium)
LATÁK ISTVÁN (Lónyay Református Gimnázium)

A Jókai-körzetben:

GAZDA-PUSZTAINÉ VÉBER GABRIELLA (Vaszary János Ált. Isk., Tata)
KÁSA ZSUZSANNA (Deák Ferenc Általános Iskola, Veszprém)
LASKÓ ZOLTÁNNÉ (Teleki Blanka Gimnázium, Székesfehérvár)

A Petőfi-körzetben:

TERCSINÉ TÓTH ILONA (Zrínyi Ilona Általános Iskola, Kecskemét)
OSVÁTH EMESE (Szilády Áron Református Gimnázium, Kiskunhalas)

A Vörösmarty-körzetben:

VARGÁNÉ VÁRSZEGI CSILLA (Gönczy Pál Ált. Isk., Hajdúszoboszló)
KATONÁNÉ FERENCZ ÉVA (Bocskai István Általános Iskola, Derecske)
TÓTHNÉ BODÓ MÁRIA (GYAKI 5. Sz. Ált. és Sportiskola Tagint., Gyula)

*„Agykutatóként azt kívánom hazám polgárainak, hogy az agyunkat egyre jobban lefo-
laló külső információáradat ellenére képesek legyünk odafigyelni a lélek hangjára, több
ezer éves hagyományainkat hordozó belső világunkra. Csak így állíthatjuk alkotóképessé-
günket, vágyainkat, az együttműködő szellem erejét közös felemelkedésünk szolgálatába.”*

*Idézet Dr. Freund Tamás akadémikus, az első Bolyai-díjas
bejegyzéséből a Bolyai Díj Emlékkönyvébe. Budapest, 2000. április 2.*

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY

BOLYAI FARKAS

BOLYAI JÁNOS

2009.
5. osztály
Körzeti forduló

A rendezvény fővédnöke:
Prof. Dr. FREUND TAMÁS akadémikus

A feladatsor összeállítója:
MARTON ÁGOTA középiskolai tanár

Feladatok, ötletek:
PAPP ISTVÁN középiskolai tanár

A feladatsor lektorálójaja:
KERÉKES BARNABÁS középiskolai tanár

Szerkesztés, informatikai háttér:
TASSY GERGELY egyetemi hallgató

A verseny megálmodója:
NAGY-BALÓ ANDRÁS középiskolai tanár

<http://www.bolyaiverseny.hu>

Az 1-13. feladatok megoldását a válaszlapon a megfelelő helyre tett X-szel jelöljétek! Előfordulhat, hogy egy feladatban több válasz is helyes.

- Melyik szó marad értelmes akkor is, ha beillesztünk valahova egy **b** betűt?
(A) *emel* (B) *lom* (C) *elír* (D) *áruló* (E) *ont*
- Mi mindent „csinál” a galagonya Weöres Sándor versében?
(A) *sír* (B) *szalad* (C) *reszket* (D) *zizzen* (E) *szunnyad*
- Keressétek meg az alábbi szópárok tagjait összekötő szabályt! Jelöljétek meg azokat a szavakat, amelyekkel kiegészíthető a 4., hiányos szópár!
1. kavarog – mászóka 2. lakatos – iskola 3. takaró – pilóta 4. lomha – .....
(A) *hatalom* (B) *haladás* (C) *szorgalom* (D) *lompos* (E) *álom*
- Jelöljétek meg az alábbi idézetre vonatkozó **igaz** állításokat!
„*Sehonnai bitang ember...*”
(A) *A sehonnai szó jelentése: hazátlan.* (B) *Az idézet útonálló rablókra utal.*
(C) *Az idézet mindhárom szava főnév.* (D) *A szerző vándorszínész is volt.*
(E) *A teljes verset 1848-ban Pest-Buda több pontján is elszavalta a költő.*
- Melyek **hangszerek** az alábbiak közül?
(A) *cimbalom* (B) *cirbolya* (C) *citera* (D) *cintányér* (E) *cimbora*
- Jelöljétek be azokat a műveket, amelyeket **Fekete István** írt!
(A) *Lutra* (B) *Csutak és a szürke ló* (C) *Téli berek*
(D) *Rab ember fiai* (E) *Hú*
- Keressétek meg a HIDEGEN szóalakban elbújít legalább 2 betűs szavakat, majd jelöljétek be az **igaz** állításokat!
(A) *Több mint 7 szó bújít el benne.* (B) *Van köztük ige.*
(C) *Toldalékos szó is található köztük.* (D) *Három 6 betűs szó van köztük.*
(E) *Van olyan szó, amely főnév és melléknév is lehet.*
- Összekevertük egy versszak sorait. Rakjátok sorrendbe a számmal jelölt verssorokat, majd a meghatározások közül jelöljétek be az **igaz** állításokat!
1) öles hó takarja. (A) *Az 1. és a 3. sorban van melléknév.*
2) elakadt a hangja, (B) *A versrészlet tartalma a tavaszt idézi.*
3) Elnémult a kis patak, (C) *Az első két sorban található megszemélyesítés.*
4) jég fődte be s a jeget (D) *A 2. és a 4. sor rímel egymással.*
(E) *Az egymás utáni sorok szótagszáma: 7, 6, 8, 6.*

- Mi a közös a dőlt betűs szavakban? Találjátok ki, hogy logikailag mely további szavak illenek közéjük!

GÖG, TALÁLAT, UCCU, LEHEL, ...

- (A) *falat* (B) *pap* (C) *tucat* (D) *landol* (E) *locsol*
- Egy ismert közmondás befejezését adtuk meg. Próbáljátok felidézni a mondás egészét, majd jelöljétek be az **igaz** megállapításokat!
....., *úgy arat.*
(A) *A közmondás a mezőgazdasági munka nehézségét fejezi ki.*
(B) *A mondás arra utal, hogy a tetteinknek mindig megvan a következménye.*
(C) *A mondás jelentése: jobb adni, mint kapni.*
(D) *Van benne személyes névmás.*
(E) *A benne szereplő mindkét ige egyes számú, jelen idejű és kijelentő módú.*
  - Keressetek olyan rokon értelmű párt az alábbi szavakhoz, amelyek **r** betűvel kezdődnek és **m** betűre végződnek! Melyekhez találjatok ilyen szinonimát?
(A) *susog* (B) *omladék* (C) *reszket*
(D) *támadás* (E) *verssorok összecsendése*
  - Jelöljétek meg azokat a hiányos szavakat, amelyeket valamelyik magánhangzó hosszú és rövid változatával egyaránt ki lehet egészíteni!
(A) *s...t* (B) *k...r* (C) *t...r* (D) *f...t* (E) *sz...nt*
  - Mi a közös a négy dőlt betűs szóban? Találjátok ki, hogy logikailag mely további szavak illenek közéjük!
fog, nő, sír, zár, ...
(A) *fal* (B) *dob* (C) *dal* (D) *óra* (E) *él*

A következő feladatot a válaszlapon kijelölt helyén oldjátok meg!

14. Játék a betűkkel

- a) A megadott betűkből rakjátok ki minél több szót (akár ragozott formában is)! Természetesen egy-egy szóhoz nem kell az összes betűt felhasználnotok, de arra figyeljétek, hogy egy adott szóban egy betű csak egyszer szerepelhet!

T K R Z A E É Ö

- b) Majd kizárólag az így kapott szavak felhasználásával írjátok egy minél hosszabb értelmes mondatot!